

Come On Labels

Common appliance policy – All for one, One for all – Energy Labels

smlouva č.: IEE/09/628/SI2.558219

Správné označení spotřebičů energetickými štítky v obchodech

(pracovní balíček 4 – výstup projektu 4.8)

červen 2011

Autor: **Margarita Puente, ESCAN S.A.**
s podporou partnerů projektu Come On Labels

Za obsah tohoto dokumentu odpovídají jeho autoři.
Nemusí proto vyjadřovat názory Evropské unie.
Ani EACI ani Evropská komise nenesou žádnou odpovědnost za použití informací, které jsou zde obsaženy.

OBSAH

1. ÚVOD	3
2. SOUVISLOSTI	4
3. Právní rámec, kontrola a vymáhání dodržování legislativy	5
4. Kategorie obchodů	7
5. Kategorie spotřebičů.....	8
6. Inspekce v obchodech	9
Odkazy na informační zdroje.....	18

Tento dokument vznikl v rámci projektu **Come On Labels**, s podporou Programu Inteligentní energie pro Evropu (Intelligent Energy Europe Programme). Hlavním cílem tohoto projektu, na kterém se podílí 13 evropských států, je podpora energetického štítkování elektrospotřebičů v oblasti jejich testování, řádné prezentace štítků v obchodech a vzdělávání spotřebitelů.

Správné označení spotřebičů energetickými štítky v obchodech

1. ÚVOD

Tento dokument je příručkou pro národní nebo místní orgány pro dohled nad trhem, která jim poskytuje návod, jakým způsobem mohou provádět kontroly správného označování spotřebičů energetickými štítky v obchodech.

Cílem je inspirovat národní a místní orgány pro dohled nad trhem a podpořit je v jejich kontrolních aktivitách na poli energetického štítkování, konkrétně v provádění pravidelných inspekcí přímo v obchodech za účelem zlepšení stavu označování produktů energetickými štítky.

Tento dokument je rozčleněn do pěti kapitol, v nichž se postupně představí všechna témata, která jsou relevantní pro problém správného označování štítky v obchodech:

- Kapitola *Souvislosti* je věnována popisu aktuální situace v oblasti energetického štítkování a vysvětlení, proč je třeba kontrolovat, zda jsou spotřebiče v obchodech správně označovány energetickými štítky.
- V kapitole *Právní rámec, kontrola a vymáhání dodržování legislativy* jsou představeny jednotlivé právní dokumenty, které upravují energetické štítkování, a akce, které mají být na základě evropské legislativy prováděny.
- V kapitole *Kategorie obchodů* se seznámíme s jednotlivými typy obchodů, zabývajícími se prodejem domácích spotřebičů.
- V kapitole *Kategorie spotřebičů* jsou vyjmenovány všechny druhy spotřebičů, které jsou zahrnuty do systému energetického štítkování.
- Kapitola *Inspekce v obchodech* obsahuje konkrétní návrhy a doporučení, jak kontroly v obchodech provádět.

Očekávaný přínos tohoto dokumentu:

- Přehled relevantních informací o energetickém štítkování, který může sloužit jako podklad pro vytvoření efektivního systému inspekcí v obchodech.
- Podpora národních orgánů pro dohled nad trhem v jejich aktivitách směřujících k vytvoření systému pravidelných inspekcí v obchodech, za účelem dosažení správného označování spotřebičů energetickými štítky, které jsou návodem pro zákazníky při koupi spotřebičů.

- Zdroj informací o správném označování energetických spotřebičů štítky pro národní orgány, výrobce/dovozce, obchodníky, spotřebitelské organizace a média.

2. SOUVISLOSTI

Více než deset let poté, co byl Evropskou unií zaveden systém označování energetickými štítky, je zřejmé, že označení štítkem mělo významný vliv na spotřebitele, kteří si, alespoň pokud jde o některé druhy spotřebičů, díky němu stále častěji kupují modely s vyšší energetickou účinností. Tento fakt vyplývá z podílu prodeje spotřebičů nejúspornější energetické třídy A (nebo v případě chladniček a mrazniček A+ a A++) na celkovém objemu prodeje dané kategorie produktů.

Národní a mezinárodní průzkumy v oblasti spotřeby energie ukazují, že až polovina spotřeby elektrické energie v domácnostech připadá na spotřebiče, které musí být při svém prodeji označeny energetickým štítkem.

Dlouhodobé statistiky spotřeby energie v domácnostech ukazují, že průměrná energetická účinnost domácích spotřebičů v Evropě se zvyšuje. V zemích, kde byly představeny podpůrné programy, které motivovaly spotřebitele ke koupi energeticky úspornějších spotřebičů, byl zaznamenán ještě větší nárůst podílu prodeje těchto spotřebičů na celkovém objemu prodeje. Například:

- Ve Španělsku byly v roce 2006 zavedeny programy podpory, které motivují spotřebitele ke koupi energeticky úsporných modelů spotřebičů a správné likvidaci starých spotřebičů. Energetická spotřeba nově zakoupených spotřebičů je dnes ve Španělsku o 18 % nižší než v roce 2005.
- Rakousko dosáhlo pomocí programů podpory z let 2009 a 2010 dvanáctiprocentní energetické úspory u chladniček, mrazniček, praček a sušiček.
- V Itálii se od roku 2005 do roku 2010 snížila díky vládním dotacím na energeticky účinné modely spotřebičů spotřeba energie nově prodaných spotřebičů o 11 %.

Správné opatření spotřebičů energetickými štítky v obchodech, stejně jako poskytnutí specifických informací při prodeji spotřebičů přes internet a při katalogovém nebo zásilkovém prodeji, je klíčové poskytnout konečnému uživateli možnost informovanějšího výběru spotřebiče.

V členských státech EU je označování energetickými štítky na dobré úrovni, nicméně v případě některých kategorií produktů nebo distribučních kanálů stále existují závažné problémy.

Partneři projektu Come On Labels¹ proto vypracovali tento dokument, který shrnuje všechny legislativní podmínky a požadavky na označování spotřebičů energetickými štítky v obchodech, a zároveň si klade za cíl podpořit národní orgány v účinné kontrole trhu, která by zajistila vysokou úroveň označování štítky u všech spotřebičů, které spadají do systému štítkování, a to v rámci všech distribučních kanálů.

¹ Come On Labels je projekt v rámci Programu Inteligentní energie - Evropa, kterého se účastní 13 evropských států. Cílem tohoto projektu je podpořit uvedení evropského systému označování energetickými štítky do praxe v zemích, které se projektu účastní. Zvláštní pozornost je věnována implementaci nové legislativy, která zavádí novou podobu energetického štítku.

Poznámka: V průběhu roku 2012 navštíví zástupci z řad partnerů projektu Come On Labels přes 500 obchodů, aby zmapovali stav označování různých kategorií výrobků v různých typech obchodů a srovnali míru označení starými a novými štítky u daných kategorií spotřebičů. Aktuální informace najdete na internetových stránkách projektu: www.come-on-labels.eu.

3. Právní rámec, kontrola a vymáhání dodržování legislativy

Základní prvky zavádění energetických štítků v členských státech EU jsou definovány rámcovou směrnicí o energetickém štítkování, v prováděcích směrnicích či nařízeních pro jednotlivé kategorie produktů a v obecném nařízení 765/2008/ES o dozoru nad trhem. Podle evropského práva² musí výrobce/dodavatel vybavit každý produkt spojený se spotřebou energie, který uvádí na trh nebo do provozu, energetickým štítkem (a informačním listem), na kterém je uvedena energetická třída produktu a další informace definované v relevantním prováděcím dokumentu³.

Povinností obchodníků je zajistit, aby byl každý výrobek zařazený do prodeje zřetelně a viditelným způsobem označen energetickým štítkem poskytnutým dodavatelem a aby byl v manuálu, nebo jiných dokumentech, které jsou dodávány koncovým uživatelům při prodeji společně s produktem, přiložen informační list.

Členské státy tedy zajistí, aby:

„Dodavatelé, kteří uvádějí na trh nebo do provozu výrobky, na které se vztahuje akt v přenesené pravomoci, dodávají energetický štítek a informační list v souladu s touto směrnicí a aktem v přenesené pravomoci.“ (směrnice 2010/30/EU, čl.5)

„Obchodníci řádně viditelným a čitelným způsobem vystavili energetické štítky a poskytli informační list v brožurě týkající se výrobku nebo v jiných podkladech, které jsou k výrobkům přiloženy, když jsou prodávány konečným uživatelům“ (čl.6)

Dále, v případech, kdy nelze předpokládat, že si konečný uživatel prohlédne vystavený výrobek, jako například při internetovém či katalogovém prodeji, musí obchodník u výrobku uvést specifické informace, které jsou uvedeny na energetickém štítku.

² Východním právním dokumentem pro všechny produkty spadající do systému štítkování je *směrnice 2010/30/EU o uvádění spotřeby energie a jiných zdrojů na energetických štítcích výrobků spojených se spotřebou energie a normalizovaných informacích o výrobku*.

³ Prováděcí dokumenty navazující na rámcovou směrnicí jsou ve formě nařízení v přenesené pravomoci: *Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 1059/2010 pokud jde o uvádění spotřeby energie na energetických štítcích myček nádobí pro domácnost; Nařízení č. 1060/2010 – pokud jde o uvádění spotřeby energie na energetických štítcích chladících spotřebičů pro domácnosti; Nařízení č. 1061/2010 pokud jde o uvádění spotřeby energie na energetických štítcích praček pro domácnost.; Nařízení č. 1062/2010 - pokud jde o uvádění spotřeby energie na energetických štítcích televizních přijímačů.*

Podle evropské legislativy mají členské státy prostřednictvím dohledu nad trhem (ověřovací procedury) zajistit, aby byly produkty správně označovány energetickými štítky. Inspekce v obchodech jsou jednou z možností, jak zajistit dodržování legislativy.

Způsoby kontroly a vymáhání dodržování předpisů se v současnosti v jednotlivých členských státech EU liší s ohledem na jejich sociální, politické a ekonomické podmínky. Navíc se liší i míra správnosti označování produktů energetickými štítky v závislosti na různých kategoriích obchodů.

Základní kroky k zavedení energetických štítků jsou popsány v obecných podmínkách rámcové směrnice o energetickém štítkování, v prováděcích směrnicích či nařízeních pro jednotlivé kategorie produktů a v obecném nařízení 765/2008/ES o dozoru nad trhem.

Shrnutí právního rámce:

- Právní rámec pro nový režim označování spotřebičů energetickými štítky tvoří rámcová směrnice 2010/30/EU o uvádění spotřeby energie a jiných zdrojů na energetických štítcích výrobků spojených se spotřebou energie a normalizovaných informacích o výrobku, která vstoupila v platnost v roce 2010.
- Podoba a obsah energetických štítků pro jednotlivé kategorie produktů jsou definovány buď staršími prováděcími směrnicemi, nebo novějšími nařízenými v přenesené pravomoci. Prováděcí směrnice již byly implementovány do národních právních řádů. Nařízení v přenesené pravomoci mají bezprostřední platnost, takže nemusí být do národních právních systémů transformována.
- Výrobci/dodavatelé musí od konce roku 2011 vybavit novými energetickými štítky první čtyři kategorie výrobků: chladničky, mrazničky a jejich kombinace, pračky, myčky a televizní přijímače. Obchodníci musí zajistit, aby byl každý výrobek zařazený do prodeje zřetelně a viditelným způsobem označen energetickým štítkem poskytnutým dodavatelem umístěným na vnější straně přední nebo horní části spotřebiče.
- Pro výše uvedené kategorie spotřebičů byla navíc v roce 2009 přijata nařízení obsahující požadavky na ekodesign.
- V souladu s relevantní legislativou platí pro zavádění nových energetických štítků následující časový harmonogram:

Tabulka 1: Harmonogram nového štítkování spotřebičů v obchodech

Datum	Akce
20.12.2010	Dobrovolné označení spotřebičů novými štítky
30.11.2011	Povinné označení chladících zařízení a televizních přijímačů novými štítky
20.12.2011	Povinné označení praček a myček nádobí novými štítky
30.3.2012	Povinné plnění nových podmínek pro propagaci a dálkový prodej chladících zařízení a televizních přijímačů.
20.4.2012	Povinné plnění nových podmínek pro propagaci a dálkový prodej praček a myček nádobí

Vymáhání správného označení spotřebičů v obchodech energetickými štítky:

Členské státy:

- zajistí, aby výrobci/dodavatelé a obchodníci plnili své povinnosti.
- ustanoví orgány, které budou dohlížet na trh (plánování a provádění kontrol obchodníků, či ověřování shody vlastností produktů s informacemi deklarovanými na štítku), a zajistí jim dostatečné pravomoci a finanční i lidské zdroje.
- představí koncepci programu pro dohled nad trhem.
- stanoví pravidla pro udílení sankcí v případě nedodržení pravidel stanovených rámcovou směrnicí.
- zajistí kontrolu na vnějších hranicích.
- Předloží každé čtyři roky Komisi zprávu o své činnosti k prosazení evropské legislativy a úrovni jejího dodržování na svém území.

Ověřovací procedury:

- Cílem ověřovacích aktivit je odpovědět na otázku, zda výrobce/dodavatel nebo obchodník plní podmínky stanovené rámcovou směrnicí, nebo nařízenými v přenesené pravomoci.
- Základní prvky ověřování shody produktů jsou definovány evropskou legislativou (dvoustupňové testování spotřebičů). Nikde však není stanoveno, jakým způsobem mají být kontrolováni obchodníci, zda plní svoje povinnosti (např. inspekce v obchodech). Rozhodnutí o způsobu provádění těchto kontrol je na základě principu subsidiarity ponecháno v kompetenci členských států, které však mají podle nařízení o dohledu nad trhem 768/2008/ES povinnost trh kontrolovat.

4. Kategorie obchodů

Aby bylo pokryto celé spektrum obchodů, měly by orgány pro dohled nad trhem, nebo jiné orgány ustanovené pro kontrolu správného označování spotřebičů v obchodech energetickými štítky vzít v úvahu všechny typy distribučních kanálů pro spotřebiče.

Odpovědné orgány by měly nejdříve zmapovat podíl těchto různých typů distribučních kanálů na trhu a rozhodnout ne pouze kolik budou celkem kontrolovat obchodů, ale také kolik obchodů z které kategorie zkontrolují.

Rozhodnutí o počtu kontrolovaných obchodů v jednotlivých kategoriích může být učiněno na základě a) statistické analýzy, b) předchozí zkušeností a znalostí, nebo c) stížností od zákazníků. Hlavní kategorie obchodů v Evropě jsou:

1. Obchodní řetězce s elektronikou: specializované obchodní řetězce s elektronikou s širokou škálou nabízených produktů, často mají specializovaná oddělení pro jednotlivé kategorie produktů.

2. Specializované obchody s elektronikou: malé a střední obchody obvykle nabízející širokou škálu produktů, ale mající omezený prostor pro jejich vystavení. Často nabízejí i údržbu a servisní služby.

3. Obchody s kuchyňským nábytkem: nabízejí kuchyňský nábytek včetně základních domácích spotřebičů; poskytují profesionální konzultační a plánovací služby klientům; většinou nabízejí kompletní kuchyně s bohatým vybavením elektrickými spotřebiči, včetně spotřebičů vestavěných..

4. Hypermarkety: ve většině členských států EU nejsou důležitým distribučním kanálem pro velké domácí spotřebiče, neboť samoobslužný charakter těchto obchodů se neslučuje s potřebami zákazníků, pokud jde o poradenství a servisní služby.

5. Katalogové a internetové obchody: význam prodeje hlavních domácích elektrospotřebičů prostřednictvím katalogů a internetových obchodů v posledních letech významně roste. U výrobků musí být uvedeny informace obsažené na energetickém štítku. Často jsou vyjádřeny slovně, nikoliv jako obrázek štítku.

5. Kategorie spotřebičů

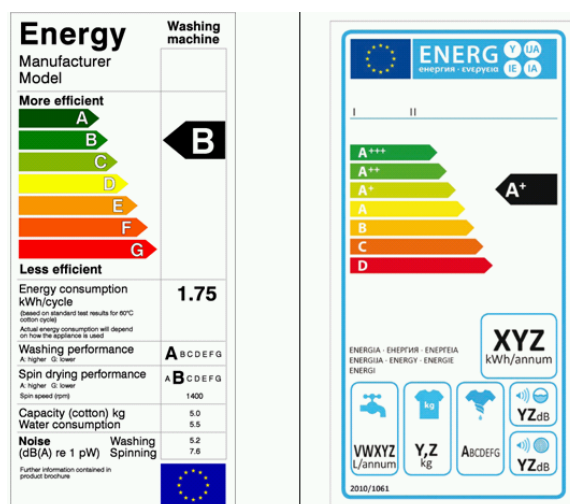
Podle rámcové směrnice 2010/30/EU musí být všechny produkty spojené se spotřebou energie nabízené k prodeji, pronájmu, splátkovému prodeji či jakémukoliv jinému způsobu prodeje, včetně internetového, označeny energetickým štítkem. Veškeré propagační a reklamní materiály musí obsahovat informace o energetické třídě daného produktu.

Spotřebiče, které budou opatřeny „novými štítky“ s novými energetickými třídami A⁺, A⁺⁺ a A⁺⁺⁺, jsou:

- Pračky
- Myčky
- Chladničky, mrazničky a jejich kombinace
- Televizní přijímače

Od konce roku 2010 mohou výrobci/dodavatelé dobrovolně opatřit tyto spotřebiče novými štítky. Od konce roku 2011 bude však označení novými štítky pro spotřebiče těchto kategorií nově uváděné na trh povinné. Z toho plyne, že po nějakou dobu uvidíme v jednom obchodě modely spotřebičů se starými, stejně jako s novými typy štítků. Všechny spotřebiče uvedené na trh před tím, než platila povinnost používat nové štítky, mohou být i nadále označeny starými štítky.

Příklad starého a nového energetického štítku pro pračky (vizte obrázek):

Ostatní spotřebiče zahrnuté do systému energetického štítkování v souladu se „starou“ rámcovou směrnicí 92/75/ES budou nadále označovány starými energetickými štítky. Tyto kategorie spotřebičů jsou:

- **Bubnové sušičky prádla**
- **Kombinované pračky se sušičkou**
- **Elektrické trouby**
- **Klimatizační zařízení**
- **Zdroje světla**

6. Inspekce v obchodech

Orgány zodpovědné za kontrolu správného označování spotřebičů energetickými štítky v obchodech by měly provádět inspekce za účelem kontroly shody s podmínkami stanovenými příslušnou legislativou.

Obchodníci musí zajistit, aby byly všechny spotřebiče vystavené v obchodech správně označeny energetickým štítkem v souladu s příslušným režimem energetického štítkování. To například znamená, že každý výrobek zařazený do prodeje musí být zřetelně a viditelným způsobem označen energetickým štítkem, odpovídajícím příslušným normám.

„Starý“ energetický štítek se skládá z barevného štítku, který odpovídá dané kategorii spotřebiče, a datového proužku, na kterém jsou uvedeny informace o konkrétním modelu. „Nový“ štítek je naopak tištěn v jednom kuse.

Kontrola správnosti označení spotřebičů energetickými štítky by měla pokaždé probíhat stejně, aby byly výsledky jednotlivých inspekcí porovnatelné.

V následující podkapitole je navrženo několik praktických kroků pro provádění 1) inspekci v obchodech a 2) kontrol v internetovém a katalogovém prodeji.

6. 1. Inspekce v obchodech

Postup při kontrole v obchodech by měl obsahovat tři kroky: přípravu, samotnou inspekci a vyhodnocení.

Obchody: postup při inspekci

Příprava

Výběr spotřebičů ke kontrole, výběr obchodů ke kontrole, vypracování záznamového listu.

Inspekce

- Návštěva obchodu a zaznamenání stavu označení štítky.
- Informace obchodu o dalším postupu.

Vyhodnocení a další kroky

- Zpracování a vyhodnocení výsledků (pro případ sankcí)
- Zpětná vazba obchodům
- Zaevidování výsledků pro použití jako podkladu pro další výběr obchodů/spotřebičů ke kontrole
- Zpráva o výsledcích inspekce

1) Příprava

Jelikož není možné zkontrolovat všechny produkty na trhu ve všech obchodech, měla by odpovědná instituce nejprve sestavit plán předpokládaných inspekcí, které mají být provedeny za rok a cílových kategorií obchodů, které mají být zkontrolovány (podle typu distribučního kanálu, regionu atd.) a seznam kategorií spotřebičů, které budou zahrnuty do inspekce, přičemž by měl být vzat v úvahu objem finančních a lidských zdrojů, které jsou pro účely inspekce k dispozici.

Výběr kategorií spotřebičů: v ideálním případě by měly být zkontrolovány všechny kategorie spotřebičů, které spadají do účinnosti prováděcích směrnic a nařízení. Někdy ale musí být s ohledem na nedostatek finančních prostředků či lidí provedena selekce. Základní kritéria pro výběr kategorií spotřebičů určených k inspekci mohou být:

- produkty, které spadají do účinnosti nejnovějších nařízení, nebo u kterých předchozí akce v rámci kontroly trhu ukázaly nedostatky
- produkty na trhu významně rozšířené
- produkty s velmi vysokou, nebo naopak velmi nízkou třídou energetické účinnosti
- produkty s velmi vysokou, nebo naopak velmi nízkou prodejní cenou
- původ zboží: importované versus domácí produkty a značky
- střídavá kontrola produktů: v každém kole inspekce zkontrolovat určitý počet kategorií produktů
- náhodný výběr kategorií produktů ke kontrole i jejich počtu

Obchody určené k inspekci by měly být vybrány na základě již provedeného výběru kategorií produktů, neboť ne všechny obchody vybrané produkty prodávají.

Výběr obchodů na základě různých kritérií:

- ✓ náhodný výběr
- ✓ výběr podle regionů
- ✓ velikost obchodu: velké x malé obchody

- ✓ kategorie obchodů: vizte kapitolu 4
- ✓ již navštívené obchody x obchody, které ještě kontrolovány nebyly
- ✓ obchody, které nesplnily podmínky správného označení štítky při předchozích inspekcích

Záznamový list: měl by být vypracován seznam všech aspektů, které se budou kontrolovat a informací, které se mají získat. Příklad takového listu je uveden v následující tabulce:

Tabulka 2: Inspekční seznam

Informace o obchodě:	
- Název obchodu	Tato data slouží k pozdější identifikaci a lokalizaci obchodu za účelem další komunikace, včetně vymáhacích akcí, pokud jsou zapotřebí.
- Adresa	
- Odpovědný vedoucí / kontaktní osoba	
- Datum a čas inspekce	
- Jméno osoby vykonávající inspekci	
Informace o kontrolovaných produktech:	
- Produkt(y), které mají být zkontrolovány (vizte rámcové směrnice)	Inspektoři musí mít přehled o tom, které spotřebiče musí být označeny energetickým štítkem. Některé spotřebiče totiž nejsou do režimu štítkování zahrnuty. Například mikrovlnné trouby, nebo chladicí zařízení s užitným objemem nad 1500 litrů.
- Označeny štítkem musí být spotřebiče určené k prodeji. Spotřebiče určené k opravě, spotřebiče z druhé ruky a spotřebiče, které nejsou určeny k prodeji (např. ve skladech), nejsou štítky označovány.	
Informace o štítku:	
- Podoba štítku, např. zda jsou na štítku barevné proužky označující energetické (použití černobíle kopie je povoleno pouze u světelných zdrojů)	Přesná podoba a obsah štítku jsou definovány v příslušných prováděcích směrnících či nařízeních.
- Odpovídá štítek kategorii spotřebiče, např. není pračka označena štítkem určeným pro myčky nádobí?	Starý štítek se skládá z nalepovacího barevného pozadí a datového proužku. Obchodníci musí spotřebiče označit celým štítkem, tedy oběma jeho částmi. Pokud obchodník označí produkt pouze datovým proužkem, nesplňuje právní podmínky.
- (Pro starý štítek): Obsahuje štítek všechny požadované informace? Obsahuje správně provedený datový proužek? Na datovém proužku musí být uvedeno číslo daného modelu, které se musí shodovat s číslem na evidenčním štítku spotřebiče.	Naopak nový štítek je tištěn v jednom kuse. Každý produkt z kategorie, které spadají do účinnosti nové legislativy – pračky, myčky nádobí, chladničky, mrazničky a jejich kombinace a televizní přijímače - musí být označen takovýmto kompletním štítkem.
- Je štítek správně umístěn: je dobře viditelný a na místě určeném příslušným prováděcím aktem?	
- Je spotřebič označen ještě jinými matoucími či zavádějícími štítky?	

Zdroj: převzato z CEECAP - http://www.ceecap.org/img_assets/File/1_Ceecap_D1a_graphics.pdf

2) Inspekce

Obchody by neměly být na příchod inspektora předem upozorněny. Aby se však zvýšil efekt prováděných inspekcí, mohou být o připravovaných inspekcích informovány národní obchodní a průmyslové svazy.

Dopis, kterým se svazy informují, může také obsahovat výčet důvodů, které nebudou akceptovány jako omluva pro neoznačení jednoho či více výrobků energetickým štítkem:

- Obchodník neobdržel štítek od dodavatele (to je velmi nepravděpodobné, protože datový proužek (nebo kompletní nový štítek) jsou přikládány do balení k výrobkům již v továrnách)
- Obchodník neumístil štítek na přední či vrchní části spotřebiče, protože by tak narušil jeho design.

Dále může dopis obsahovat upozornění, že spotřebiče nesmí být označeny žádnými dalšími štítky, které by mohly být pro zákazníka matoucí, nebo zavádějící.

Stav označení spotřebičů štítky by měl být inspektorem zaznamenán dle předem vyhotoveného záznamového listu (vizte následující tabulku) a obchod, v němž inspekce proběhla, by měl být následně informován o dalších krocích, které bude příslušná instituce podnikat. Proces vyhodnocení výsledků inspekce a charakter dalších kroků závisí na tom, jak ověřovací proceduru upravuje národní legislativa.

Tento dokument předpokládá, že po inspekci následuje její vyhodnocení a případné další kroky.

Tabulka 3: Umístění štítku

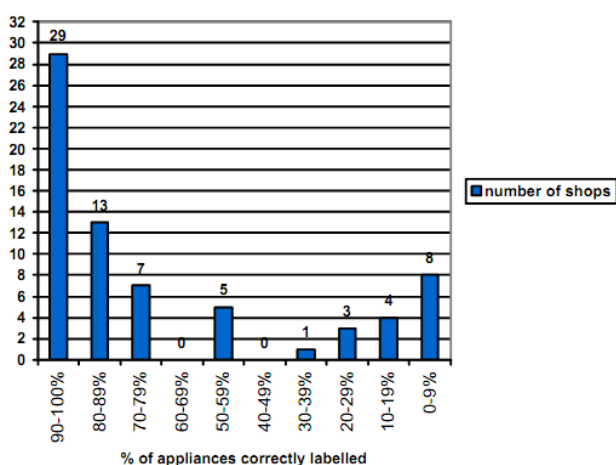
Spotřebič	Umístění	Odkaz (právní akt)
Obecně	Na dobře viditelném místě, které je specifikováno příslušnou prováděcí směrnicí nebo nařízením.	Směrnice 92/75, čl.4(a) (starý štítek) Směrnice 2010/30, čl.6 (nový štítek)
Chladničky, mrazničky a jejich kombinace	Štítek má být umístěn na vnější straně přední nebo horní části spotřebiče tak, aby byl dobře viditelný.	Nařízení v přenesené pravomoci 2010/1060/EU, čl. 4
Pračky		Nařízení v přenesené pravomoci 2010/1061/EU, čl. 4
Myčky nádobí		Nařízení v přenesené pravomoci 2010/1059/EU, čl. 4
Televizní přijímače	Vpředu tak, aby byl dobře viditelný.	Nařízení v přenesené pravomoci 2010/1062/EU, čl. 4
Bubnové sušičky	Na vnější straně přední nebo horní části spotřebiče tak, aby byl dobře viditelný a aby nebyl zakrytý.	Směrnice 95/13, čl. 2(2)
Kombinované pračky se sušičkou		Směrnice 96/60, čl. 2(2)
Klimatizační zařízení		Směrnice 2002/31, čl. 3(2)
Elektrické trouby	Z vnější strany na dvířkách spotřebiče tak, aby byl zřetelně viditelný a ničím nezakrytý. U trub s více dutými prostory musí být štítkem opatřen každý dutý prostor s výjimkou prostoru, na který se nevztahují harmonizované normy podle článku 2	Směrnice 2002/40, čl. 3(2)
Lampy	Štítek musí být umístěn, natištěn nebo připevněn zvnějšku na obalu každé lampy. Nesmí být ničím zakryt.	Směrnice 98/11, čl. 2 (2)

Zdroj: CEECAP – převzato a upraveno: http://www.ceecap.org/img_assets/File/1_Ceecap_D1a_graphics.pdf

Příkladová studie: inspekce v obchodech v Dánsku

V Dánsku kontroluje shodu s evropskou legislativou společnost Energy Labelling Denmark v zastoupení Dánské agentury pro energii. Nejdříve byl vypracován postup a pravidla pro provádění inspekcí. Vybrané obchody navštíví inspektor, který zkontroluje, zda jsou všechny spotřebiče správně označeny energetickým štítkem. Pokud je alespoň 90% spotřebičů označeno energetickými štítky správně, je výsledek shledán uspokojivým. Obchod, ve kterém bylo méně než devadesát procent spotřebičů označeno správně, obdrží doporučení, aby k určitému datu uvedl vše do pořádku. Následující graf ukazuje výsledky inspekci provedených v roce 2009. Vodorovná osa ukazuje procentuální podíl správně označených spotřebičů, ze svislé osy pak můžeme vyčíst počet obchodů, ve kterých bylo daného procentuálního podílu dosaženo.

Graf 1: Výsledky inspekci v obchodech v Dánsku z roku 2009

Zdroj: “Shop inspections 2009” Energy Labelling Denmark.

Náklady na provádění inspekci

Inspekce prováděné přímo v obchodech jsou – na rozdíl od testování spotřebičů – relativně levným způsobem ověřování správného označování spotřebičů energetickými štítky. Nejvíce peněz je potřeba na výplaty inspektorů. Aby se snížily náklady, mohli by být najímáni tzv. dočasní pracovníci. Výhody této možnosti jsou však zpochybněny faktem, že inspektor musí mít formální pravomoci, aby mohl inspekci v obchodech provádět. Je tedy otázkou, zda je vhodné najímat neškolené dočasné pracovníky, nebo využít raději například zaměstnance místních policejních oddělení.

Aby se mohly získané informace efektivně zpracovat, je nutné mít k dispozici také elektronický systém zpracování dat.

3) Vyhodnocení a další kroky

Výsledky inspekci jsou zpracovány a následně vyhodnoceny. Vyhodnocením se rozumí, že se rozhodne, zda mají být uvaleny sankce jako prostředek k vymáhání dodržování legislativy. Způsob vymáhání vychází z podmínek stanovených národním právním řádem, každopádně by však měl vést k tomu, aby dodavatelé a obchodníci plnili své povinnosti.

Pro zajištění větší efektivity dalšího ověřování, je nutné poskytnout obchodům, ve kterých byla provedena inspekce, zpětnou vazbu. Pokud je obchod součástí obchodního řetězce, mohou být informace o výsledcích inspekce poskytnuty jak konkrétnímu obchodu, tak ředitelství řetězce.

Obchody, které při kontrole uspěly, budou vnímat oficiální zprávu jako odměnu.

Obchody, které (do určité míry) neuspěly, budou vědět, že je třeba stav zlepšit. V rámci zpětné vazby je možno tyto obchody informovat, že budou v blízké době znovu zkontrolovány.

6. 2. Kontrola internetového a katalogového prodeje

Je důležité, aby byly zákazníkům, kteří si nemohou výrobek (a tedy ani energetický štítek) prohlédnout, poskytnuty všechny důležité údaje o výrobku, než si jej zakoupí.

Kontroly internetových a katalogových obchodů mohou probíhat obdobně jako kontroly obchodů kamenných. Seznam informací, které mají být u výrobků uvedeny, je uveden vždy v příslušném prováděcím opatření.

V následující tabulce jsou uvedeny informace, které musí být u výrobků uváděny podle prováděcích nařízení. „Před koupí“ znamená, že informace musí být uvedeny již v katalogu (nikoliv až v balení s výrobkem, když je zákazníkovi poslán), nebo pokud jde o internetové obchody, musí být zobrazeny společně s ostatními údaji o výrobku.

Tabulka 4: Údaje, které musí být uváděny u výrobků při katalogovém nebo internetovém prodeji

Kategorie spotřebičů	Právní rámec	Údaje, které musí být uváděny a jejich pořadí
Myčky nádobí	Nařízení v přenesené pravomoci 2010/1059/EU, čl. 4 (b) a příloha IV	(a) třída energetické účinnosti (b) jmenovitá kapacita v počtu standardních sad nádobí u standardního mycího cyklu (c) roční spotřeba energie ($AE C$) v kWh za rok (d) roční spotřeba vody ($AW C$) v litrech za rok (e) třída účinnosti sušení (f) úroveň emisí hluku šířeného vzduchem vyjádřená v dB(A) (g) informace, zda se jedná o vestavěný model
Chladicí zařízení	Nařízení v přenesené pravomoci 2010/1060/EU, čl. 4 (b) a příloha V	(a) třída energetické účinnosti (b) roční spotřeba energie ($AE C$) v kWh za rok (c) užitečný objem všech částí a informace o označení hvězdičkami (d) tzv. klimatická třída (e) úroveň emisí hluku šířeného vzduchem vyjádřená v dB(A) (f) informace, zda se jedná o vestavěný model (g) u spotřebičů uchovávajících víno musí být uvedena tato informace: <i>Tento spotřebič je určen výhradně k uchovávání vína.</i>
Pračky	Nařízení v přenesené pravomoci 2010/1061/EU, čl. 4 (b) a příloha IV	(a) jmenovitá kapacita v kg u standardního programu pro bavlnu pro praní při 60 °C s celou náplní, nebo u standardního programu pro bavlnu pro praní při 40 °C s celou náplní podle toho, která hodnota je menší (b) třída energetické účinnosti (c) vážená roční spotřeba energie ($AE C$) v kWh za rok,

		<p>(d) vážená roční spotřeba vody (<i>AWC</i>) v litrech za rok</p> <p>(e) třída účinnosti sušení odstřediváním</p> <p>(f) maximální otáčky při odstředivání dosažené u standardního programu pro bavlnu pro praní při 60 °C s celou náplní, nebo u standardního programu pro bavlnu pro praní při 40 °C s poloviční náplní podle toho, která hodnota je menší, a zbytkový obsah vlhkosti u standardního programu pro bavlnu pro praní při 60 °C s celou náplní, nebo u standardního programu pro bavlnu pro praní při 40 °C s poloviční náplní podle toho, která hodnota je větší</p> <p>(g) Úroveň emisí hluku šířeného vzduchem během fází praní a odstředivání u standardního programu pro bavlnu pro praní při 60 °C s celou náplní, vyjádřená v dB(A)</p> <p>(h) informace, zda se jedná o vestavěný model</p>
Televizní přijímače	Nařízení v přenesené pravomoci 2010/1062/EU, čl. 4 (b) a příloha VI	<p>(a) třída energetické účinnosti</p> <p>(b) spotřeba energie v zapnutém stavu</p> <p>(c) roční spotřeba energie</p> <p>(d) viditelná úhlopříčka obrazovky</p>
Klimatizační zařízení	Směrnice 2002/31/ES, čl. 3.4 a přílohy II a III	<p>(a) obchodní značka výrobce</p> <p>(b) identifikační značka modelu používaná dodavatelem</p> <p>(c) třída energetické účinnosti</p> <p>(d) energetický štítek, pokud to připadá v úvahu</p> <p>(e) přibližná hodnota spotřeby energie</p> <p>(f) výkonnost chlazení v kW</p> <p>(g) koeficient využitelnosti energie (EER) jednotky v režimu chlazení při plném zatížení</p> <p>(h) druh jednotky: pouze chlazení, chlazení/ohřívání</p> <p>(i) způsob chlazení: chlazení vzduchem, chlazení vodou</p> <p>(j) pouze u jednotek s ohřívací funkcí, výkonnost ohřívání v kW</p> <p>(k) pouze u jednotek s ohřívací funkcí, třída energetické účinnosti v režimu ohřívání</p> <p>(l) pokud to připadá v úvahu, hluk vyzařovaný spotřebičem</p>
Trouby	Směrnice 2002/40/ES, čl. 3(4) a příloha III	<p>(a) Obchodní značka výrobce a identifikační značka modelu</p> <p>(b) třída energetické účinnosti</p> <p>(c) spotřeba energie</p> <p>(d) užitečný objem</p> <p>(e) velikost</p> <p>(f) hluk</p>
Zdroje světla	Směrnice 98/11/EC, čl. 2(4) a příloha III	<p>(a) třída energetické účinnosti</p> <p>(b) světelný tok</p> <p>(c) příkon</p> <p>(d) jmenovitá střední doba životnosti (pokud není v katalogu uveden jiný údaj doby životnosti zdroje světla, může být tento údaj vynechán).</p> <p>Poznámka: prováděcí směrnice řeší pouze tištěné štítky, kdežto v rámcové směrnici je řečeno, že se vztahuje i na „ostatní způsoby, kdy si zákazník nemůže zboží se štítkem prohlédnout“.</p>

Pražky se sušičkou	Směrnice 96/60/EC čl. 2(4) a příloha III	<ul style="list-style-type: none"> (a) třída energetické účinnosti (b) spotřeba energie (praní, odstředování, sušení) (c) spotřeba energie (pouze praní a odstředování) (d) třída účinnosti mytí (e) účinnosti odstraňování vody (f) maximální otáčky při odstředování (g) prací kapacita (h) sušící kapacita (i) spotřeba vody (praní, odstředování, sušení) (j) spotřeba vody (pouze praní a odstředování) (k) odhadovaná roční spotřeba čtyřčlenné domácnosti vždy používající sušičku (l) odhadovaná roční spotřeba čtyřčlenné domácnosti nikdy nepoužívající sušičku (m) pokud to připadá v úvahu, hluk <p>Poznámka: prováděcí směrnice řeší pouze tištěné štítky, kdežto v rámcové směrnici je řečeno, že se vztahuje i na „ostatní způsoby, kdy si zákazník nemůže zboží se štítkem prohlédnout“.</p>
Bubnové sušičky	Směrnice 95/13/EC, čl. 2(4) a příloha III	<ul style="list-style-type: none"> (a) třída energetické účinnosti (b) spotřeba energie (c) kapacita (d) spotřeba vody na cyklus (pokud to připadá v úvahu) (e) odhadovaná roční spotřeba domácnosti (f) hluk

Pokud jde o internetový a katalogový prodej, musí členské státy zajistit, aby všichni výrobci/dodavatelé i obchodníci na území daného státu plnili povinnosti dané evropskou legislativou. K tomu je zapotřebí, aby příslušné orgány kontrolovaly například i to, zda internetový obchod, který nabízí elektrické spotřebiče, skutečně fyzicky sídlí na území daného státu. Pokud ne, může být kontaktován kontrolní úřad v zemi, která je sídlem obchodníka. Kontrolní orgány by spolu měly spolupracovat.

6.3 Kontrola reklamních materiálů

Podle nové rámcové směrnice o energetickém štítkování musí každý propagační materiál technického charakteru pro konkrétní model spotřebiče pro domácnost, který popisuje konkrétní technické parametry výrobku, obsahovat údaj o třídě energetické účinnosti daného modelu.

Kontrola správného uvádění třídy energetické účinnosti na propagačních materiálech je tedy také součástí dohledu nad trhem.

ODKAZY NA INFORMAČNÍ ZDROJE

1. “Implementing EU Appliance Policy in Central and Eastern Europe”. CEECAP, 2006. www.ceecap.org
2. “Energy efficiency Labels and Standards”. CLASP, 2008. www.clasponline.org
3. “Annual Report 2008, Report on the work of Energy Labelling Denmark on checking energy labelling of household appliances, air conditioning systems and household lamps in Denmark”. Energy Labelling Denmark, 2009.
4. “Recommendations for policy design” .Top –Ten, 2010. www.topten.eu
5. Electricity Consumption and Efficiency Trends in the Enlarged European Union. JRC - European Commission, 2010.
6. “Discover the New EU Energy Label”. CECED, 2011. www.newenergylabel.com

Další informace o projektu Come On Labels jsou k dispozici na internetových stránkách:
www.come-on-labels.eu

SEVEN, Středisko pro efektivní využívání energie, o.p.s.

Americká 17, 120 00 Praha 2, Česká republika

www.svn.cz

seven@svn.cz

+420 224 252 115

Come on Labels project members – contacts

	Czech Republic – project coordinator	SEVEn , The Energy Efficiency Center www.svn.cz	
	Austria	Austrian Energy Agency www.energyagency.at	
	Belgium	Brussels Energy Agency www.curbain.be	
	Croatia	ELMA Kurtalj d.o.o www.elma.hr	
	Germany	Öko-Institut e.V. , Institute for Applied Ecology www.oeko.de	
	Great Britain	Severn Wye Energy Agency www.swea.co.uk	
	Greece	Center for Renewable Energy Sources and Saving www.cres.gr	
	Italy	ENEA – Agenzia nazionale per le nuove tecnologie, l'energia e lo sviluppo economico sostenibile www.enea.it	
	Latvia	Ekodoma, Ltd www.ekodoma.lv	
	Malta	Projects in Motion www.pim.com.mt	
	Poland	KAPE , Polish National Energy Conservation Agency www.kape.gov.pl	
	Portugal	QUERCUS – Associação Nacional de Conservação da Natureza www.ecocasa.pt	
	Spain	ESCAN, S.A. www.escansa.com	

This document was prepared within the Come On Labels project, supported by the Intelligent Energy Europe programme. The main aim of the project, active in 13 European countries, is to support appliance energy labelling in the field of appliance tests, proper presence of labels in shops, and consumer education.

The sole responsibility for the content of this document lies with the authors. It does not necessarily reflect the opinion of the European Union. Neither the EACI nor the European Commission is responsible for any use that may be made of the information contained therein.

More information about the project activities and all of its results are published on:

www.come-on-labels.eu